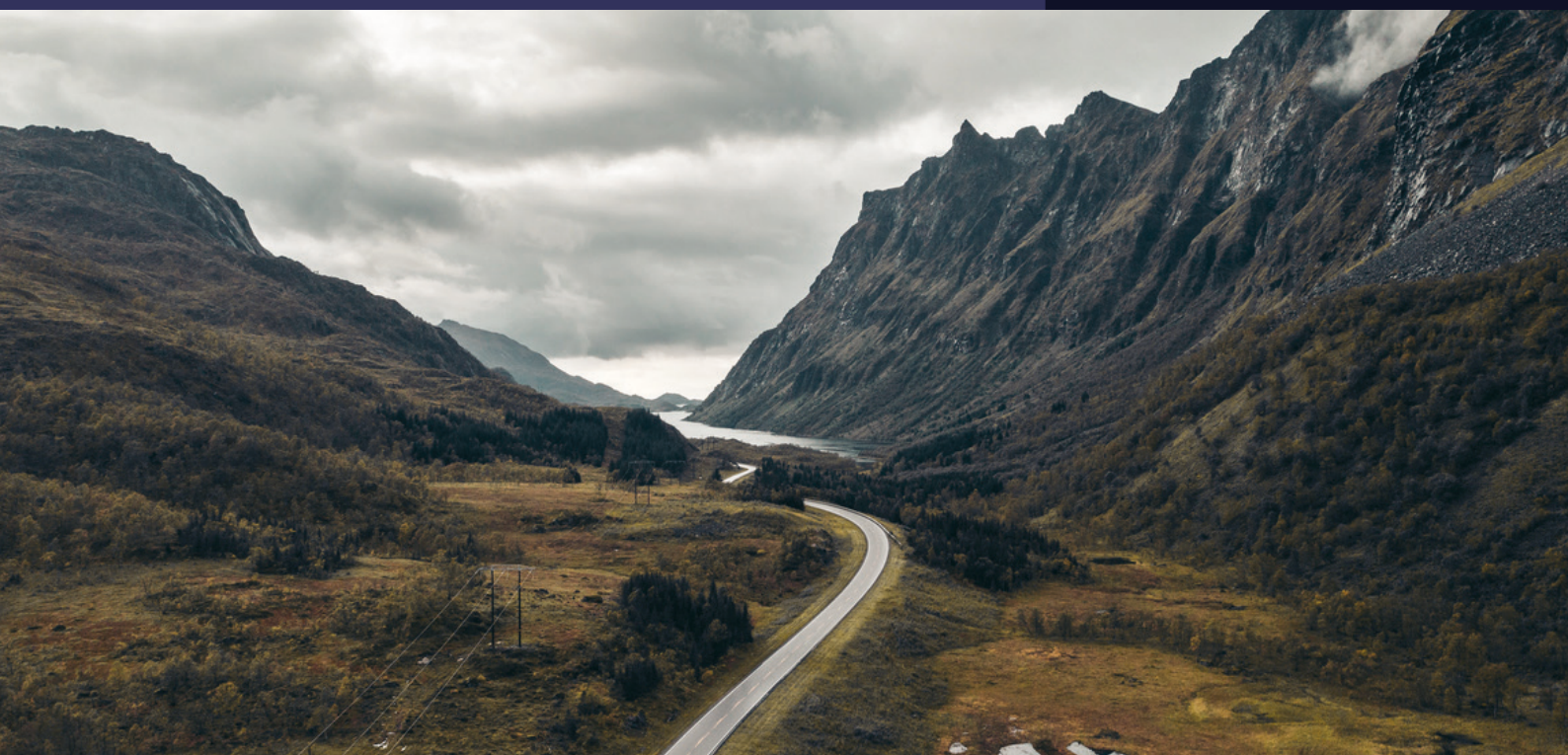

Tema

Retningslinjer for bruk av samordningskanal

2025

Utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 2025

Omslagsfoto: Johnér Bildbyrå

ISBN 978-82-7768-551-9 (PDF)

HR 2456

Grafisk produksjon: Mediehuset Andvord

Tema

Retningslinjer for bruk av samordningskanal

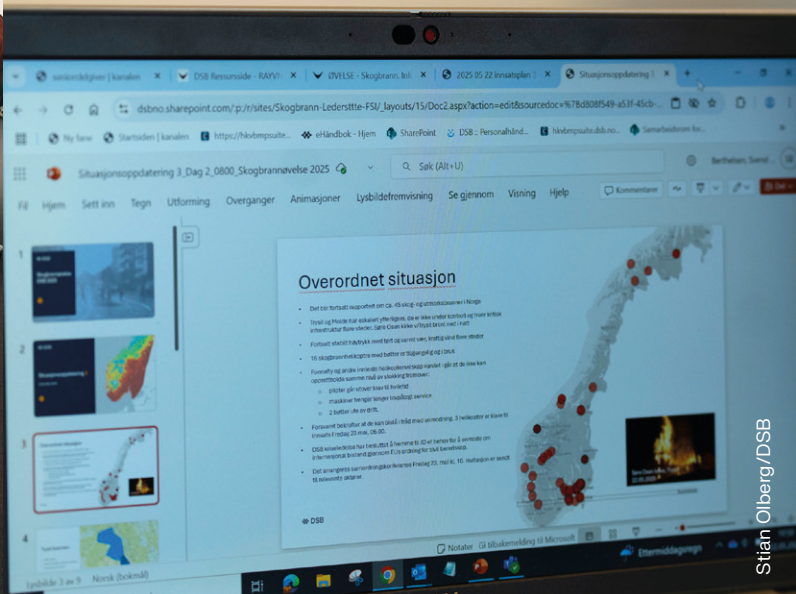
2025

Innhold

1 Formål og målgruppe	7
1.1 Begreper	8
1.2 Samordningsrollen	9
2 Retningslinjer	11
2.1 Situasjonsrapportering	11
2.2 Samordningskonferanser: dele situasjonsbilde/-forståelse og identifisere problemstillinger	14
2.3 I forkant av beslutning om bruk av samordningskanal	15
3 Særskilte hendelsestyper med egne rapporteringsrutiner	19
3.1 Atomberedskapshendelser	19
3.2 Hendelser på Svalbard	19
3.3 Akutt forurensning	20
3.4 Akutt innsats i henhold til politiloven § 27	20
Vedlegg	21

Stian Olberg/DSB

Stian Olberg/DSB

1 Formål og målgruppe

Samordningskanal er kommunikasjonslinjen mellom kommune, statsforvalter, Direktoratet for samfunns-sikkerhet og beredskap (DSB) og Justis- og beredskapsdepartementet (JD), før, under og etter kriser. Kommunikasjonen inkluderer situasjons-rapportering, samordningskonferanser og status-oppdateringer med informasjon fra ulike fagområder på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, etter en varslet hendelse. Samordningskanal fungerer uavhengig av krisestøtteverktøy og kommunikasjonsløsning.

Formålet med retningslinjene er å beskrive hvordan rapportering og annen kommunikasjon skal gjennomføres på samordningskanal, etter at det er varslet om fare for en hendelse, eller at en uønsket hendelse har inntruffet.

Retningslinjene skal sikre enhetlig praksis i kommuner, statsforvalterembeter, DSB og JD, som er hoved-målgruppen for retningslinjene. Disse har en

samordningsrolle ved håndtering av store uønskede hendelser. Samordningsrollen skal ivareta både den vertikale og den horisontale samordningen.

Retningslinjene har i tillegg betydning for lokale og regionale aktører og deltakere i Fylkesberedskapsråd (FBR) samt fagdirektorater som har en rolle under hendelser der det er behov for å dele informasjon med kommuner, statsforvalter og/eller DSB.

Departementene med hovedansvar for kritiske samfunnsfunksjoner skal bistå JD med informasjons-innhenting og rapportering.¹ Disse departementene må derfor være kjent med retningslinjene.

Retningslinjene gjelder:

- situasjonsrapportering
- samordningskonferanser/statusoppdateringer
- håndtering av varsler

¹ Samfunnssikkerhetsinstruksen, kapittel V, punkt 7.

Retningslinjene omfatter uønskede hendelser og krisesituasjoner som inntreffer i Norge, og hendelser/kriser i utlandet som berører Norge. Retningslinjene er gjeldende for hele krisespekteret, også i sikkerhetspolitisk krise og krig, inkludert ved bruk av Nasjonalt beredskapssystem på graderte plattformer.

1.1 Begreper

Fagkanal er kommunikasjonslinjen innenfor en sektor eller et forvaltningsområde, fra lokalt, via regionalt og til sentralt forvaltningsnivå.²

Fylkesberedskapsråd (FBR) skal bistå i statsforvalterens samordning av samfunnssikkerhet og beredskap generelt, og krisehåndtering spesielt. Rådet består av representanter for regionale aktører med ansvar for kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner, ledere fra politiet og øvrige nødetater, Forsvaret, Sivilforsvaret, frivillige organisasjoner, fylkeskommunen og statlige etater med vesentlige beredskapsoppgaver i fylket. Statsforvalteren kan invitere andre aktører. Alle aktører som drar nytte av samordningen som skjer i rådet kan be om at rådet kalles inn.

Samordning er en prosess der selve kjernen er at ulike mål, verdier, aktiviteter, ressurser eller andre premisser blir sett i sammenheng, prioritert, avveid og tilpasset til hverandre. Samordning kan handle om ulike oppgaver og virkemidlene spenner fra å dele informasjon, utvikle felles forståelse og unngå å svekke andres måloppnåelse, til å utvikle felles planer/tiltak.³

Samordningskonferanse samler relevante aktører i store og komplekse uønskede hendelser der det er behov for informasjonsdeling og situasjonsforståelse

på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. DSB kaller inn på eget eller andres initiativ.

Sentralt totalforsvarsforum (STF) benyttes for koordinering mellom etatsledere for å sikre lederforankring av tverrsektoriell håndtering ved behov. Forumet ble opprettet av kongen i statsråd i 2005.⁴ Det ledes av Forsvarsstaben og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, og behandler nasjonale sivil-militære problemstillinger. Totalforsvarskonseptet innebærer samordning mellom totalforsvarsaktørene på sentralt og regionalt/lokalt nivå, herunder i saker som angår Nasjonalt beredskapssystem.

Situasjonsbilde er en visuell og/eller skriftlig/muntlig presentasjon av en situasjon med fare for tap av eller skade på verdier. Situasjonsbildet skal gi oppdatert informasjon om situasjonen på et gitt tidspunkt. Informasjonen kan omfatte fakta knyttet til hendelsesforløp, prognoser, planlagte og iverksatte tiltak, tilgjengelige ressurser, eller andre forhold som har betydning for hvordan situasjonen skal håndteres.

Situasjonsforståelse viser til den kunnskapen som ulike aktører og beslutningstakere legger til grunn for sin håndtering av situasjonen. Situasjonsforståelse innebærer en kunnskapsbasert fortolkning av situasjonsbildet som også inkluderer innsikt i hva som er de kritiske kjennetegnene ved situasjonen, hvordan den antas å utvikle seg og hvordan den best kan håndteres (hvilke tiltak som er egnet). Situasjonsforståelsen kan variere i kvalitet/omfang og mellom aktører/beslutningstakere. Ulike aktører og beslutningstakere trenger et tilpasset kunnskapsgrunnlag for å vurdere egne tilgjengelige tiltak.

² Dette kan for eksempel være politi, helse og utdanning, eller også et forvaltningsområde regulert gjennom lov (eksempelvis lovgivning som regulerer ulike sikkerhetshensyn).

³ Difi (2014): «Mot alle odds? Veier til samordning i norsk forvaltning»

⁴ Kgl.res. av 23. september 2005.

Situasjonsrapportering innebærer å formidle situasjonsbilde, konsekvenser og vurderinger av mulig utvikling av en hendelse, ressursbehov og tiltak. Det rapporteres etter en egen mal. I enkelte hendelser kan det være behov for å gi en kort **statusoppdatering** om situasjonen til overordnet myndighet på en raskere måte enn ved situasjonsrapportering. Statusoppdatering kan formidles skriftlig eller muntlig.

Varsel er informasjon om en uønsket hendelse, som har skjedd eller kan skje, for å kunne minimere skader og konsekvenser. Ulike kategorier hendelser kan utløse varsler: naturfare (for eksempel flom- og skredvarsling), ulykker (for eksempel gass- og eksplosjonsfarevarsler) og vilde handlinger (som for eksempel varsler om digitale angrep).

Varselutsteder er den etat eller organisasjon/ virksomhet som utarbeider varsler og tilgjengeliggjør disse på egne nettsted, eller framsender varsler til andre myndigheter.

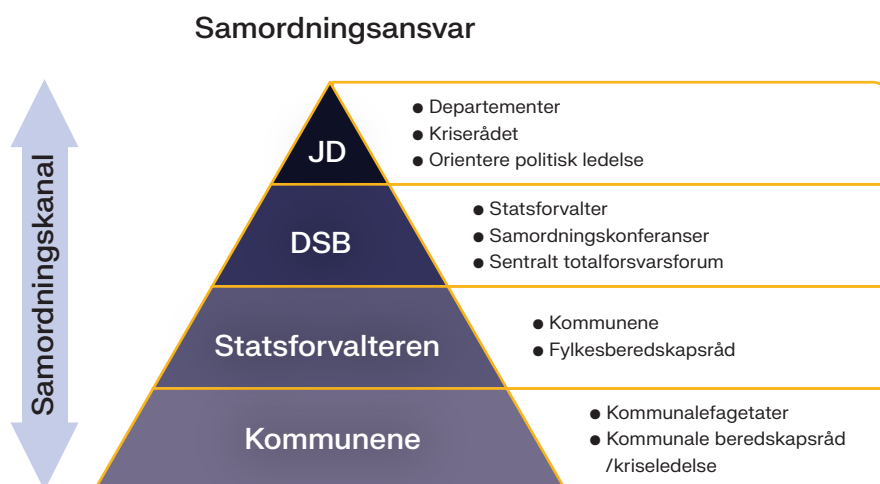
1.2 Samordningsrollen

Samordningsrollen til aktørene på samordningskanal er forankret i forskrifter og instruks.

Kommunenes samordningsansvar er regulert i *Forskrift om kommunal beredskapsplikt* FOR-2011-08-22-894. Kommunen skal jobbe helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorer, og ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet under uønskede hendelser.

Statsforvalterens regionale samordningsansvar er beskrevet i *Instruks for statsforvalteren og Sysselmesteren på Svalbard sitt arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering* FOR-2015-06-19-703. Statsforvalteren oppnevner og leder Fylkesberedskapsrådet. Statsforvalternes samordningsansvar innebærer å legge til rette for at ansvarlige regionale aktører (offentlige og private) har tilstrekkelig oversikt og informasjon, og at disse aktørene samarbeider for å understøtte håndteringen lokalt. I tillegg er statsforvalteren bindeledd mellom lokalt og sentralt nivå.

Figur 1: Myndighetene med samordningsansvar på ulike forvaltningsnivåer og deres arenaer, og hvordan samordningskanalen er kommunikasjonslinjen for rapportering og informasjonsutveksling på tvers av disse.

DSB og JD skal bidra til at sektorene planlegger for gode og koordinerte forberedelser, og koordinerer håndtering av de samfunnsmessige konsekvensene ved en hendelse.

DSBs og JDs samordningsansvar er forankret i *Instruks for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps koordinerende roller* FOR-2005-06-24-688, *Ansaret for samfunnssikkerhet i sivil sektor på nasjonalt nivå og Justis- og beredskapsdepartementets samordningsrolle innen samfunnssikkerhet og IKT-sikkerhet* FOR-2017-03-10-312 og *Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap (samfunnssikkerhetsinstruksen)* FOR-2017-09-01-1349.

Samordningsrollen og beredskapsprinsippene

Hendelseshåndtering ivaretas av ansvarlige myndigheter, og i tråd med beredskapsprinsippene om

ansvar, likhet, nærhet og samvirke. Samordningsrollen utøves innenfor rammene av ansvarsprinsippet, og dette ligger alltid til grunn. Samtidig pålegger samvirkeprinsippet myndigheter, virksomheter og etater et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering. Det er avgjørende og en forutsetning at lokale og regionale etater, fagdirektorater og -departementer, frivillige og private næringslivsaktører og infrastruktureiere bidrar med informasjon inn i samordningskanalen når det er behov for det. Kommuner, statsforvalter, DSB og JD har gjennom sine samordningsroller et særlig ansvar for å legge til rette for at samvirkeprinsippet ivaretas. Gjennomføring av samordningskonferanse (se punkt 2.2) og møter i fylkesberedskapsråd er eksempler på utøvelse av samordningsrollen.

Foto: Colourbox

2 Retningslinjer

Retningslinjene omfatter rutinebeskrivelser for varsling og rapportering mellom kommuner, statsforvalter-embeter, DSB og JD under uønskede hendelser og kriser. Dette er situasjoner som krever tverrsektoriell samordning. Informasjonsdeling og rapportering er grunnlaget for evnen til å samordne.

Samordningskanalen brukes for å:

- oppnå bredde i situasjonsbildet og -forståelsen (inkludert sivil-militært) for å kunne fange opp samfunnskonsekvensene av en uønsket hendelse
- dokumentere den geografiske utbredelsen av en uønsket hendelse
- gi rask og målrettet informasjon til sentrale myndigheter som deltar i krisehåndtering, herunder korte statusoppdateringer
- dele situasjonsrapporter mellom samfunnssektorer
- dele sammenstilte situasjonsrapporter mellom departement, direktorat, statsforvalter og kommune (begge veier).

2.1 Situasjonsrapportering

Ved uønskede hendelser er det flere aktører og rapporteringskanaler som bidrar til regjeringens og myndighetenes situasjonsforståelse. For fagetater vil rapportering på fagkanal alltid være primærkanalen for rapportering. For eksempel vil politietaten rapportere til JD via Politidirektoratet, og regionale helseforetak vil rapportere til Helse- og omsorgs-departementet.

I tillegg til fagkanal er det ofte behov for situasjonsrapportering på samordningskanal for å sikre bredde i situasjonsbeskrivelsen og -forståelsen av en uønsket hendelse. Rapportering på samordningskanal har som formål å gi en overordnet oversikt over situasjonen på tvers av forvaltningsnivåer og etater.

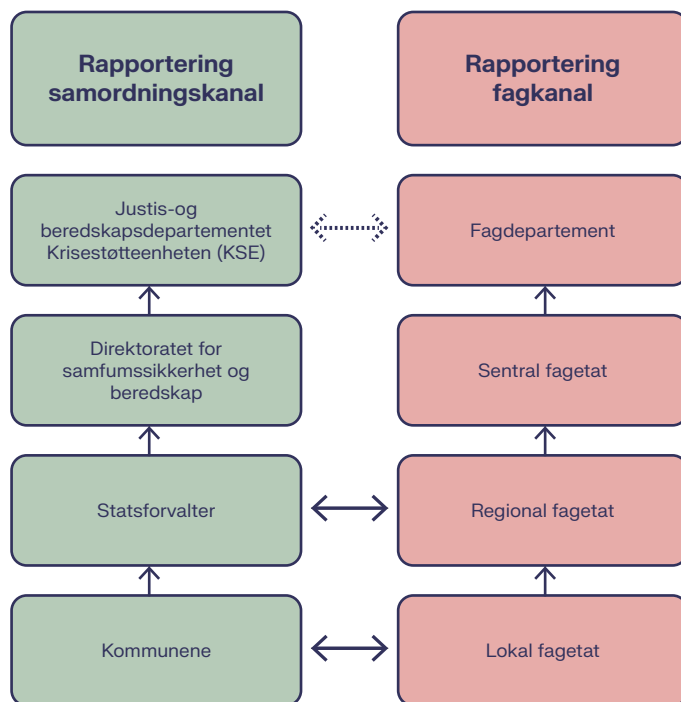
Rapportering i samordningskanal er en rapporteringslinje hvor informasjon fra kommuner og relevante regionale aktører sammenstilles og vurderes av statsforvalterne, før det sendes videre til DSB som

sammenstiller og legger til egen vurdering som et bidrag til et helhetlig nasjonalt situasjonsbilde. DSB sender deretter situasjonsrapport til Krisestøtte-enheten (KSE) i JD. KSE kan dele rapporten videre med relevante departementer og underliggende etater ved behov. KSE er fast kontaktpunkt for informasjon til og fra JD ved ekstraordinære hendelser og kriser. KSE bemanner døgnkontinuerlig sivilt situasjonssenter som understøtter JDs samordningsrolle.

Situasjonsrapportene som sendes fra lokale, regionale og nasjonale fageter til departementene i fagkanal inneholder sektorspesifikk informasjon om situasjonen og håndteringen kun innenfor fagdepartementenes sektoransvar. Situasjonsrapportene på samordningskanal skal ikke inneholde detaljert informasjon fra de ulike fagsektorene. Dette har fagsektorene selv ansvar for å rapportere gjennom fagkanal. Rapportene på samordningskanal skal gi et helhetlig situasjonsbilde på tvers av fagsektorer, inneholde vurderinger av mulige samfunnsmessige konsekvenser av hendelsen på kort og lang sikt, samt informasjon om ressurs-situasjonen i håndteringen lokalt, regionalt og nasjonalt. Gjentakende rapportering må ses opp mot tidligere rapporter og ha fokus på endringer i situasjonen og oppfølging av tiltak.

Det er ingen betingelse at rapportering i fagkanal er etablert for at det skal iverksettes rapportering i samordningskanal.

Figur 2: Illustrasjon av rapporteringslinjene i samordningskanal og fagkanal.

Rutine for situasjonsrapportering på samordningskanal

DSB beslutter rapportering på samordningskanal. JD, statsforvalter og andre beredskapsaktører kan anmode om at rapportering iverksettes.

I vurderingen av om det skal iverksettes situasjonsrapportering legges følgende kriterier til grunn:

- Situasjonen har et bekymringsfullt utviklingspotensial med fare for store konsekvenser
- Det er behov for samordning av håndteringen
- Hendelsen er av vesentlig omfang og alvorlighetsgrad
- Det kan bli nødvendig med prioritering av ressurser
- Det er behov for samordning av krisekommunikasjon
- Hendelsen er av interesse for sentrale myndigheter

Gjennomføring av situasjonsrapportering

- Mal for rapportering på samordningskanal skal benyttes. Det kan i enkelte situasjoner legges til punkter eller enkeltmomenter som ønskes belyst. Det oppfordres til å presentere deler av situasjonsbildet i geografisk informasjonssystem.
- I hendelser som varer over tid bør det etableres et rapporteringshjul som gir statsforvaltere og etater tid og rom til å innhente og bearbeide rapporter fra underliggende virksomheter. Dette må avstemmes med statsforvalterens tilgjengelighet.
- Rapporteringen skjer normalt på ugraderte plattformer og e-post, uavhengig av krisestøtteverktøy. Rapportering kan også foregå gradert. Kommuner, statsforvalter og DSB foretar verdivurdering av det som rapporteres og velger plattform og gradering deretter.
- Kommunene rapporterer til statsforvalter som sammenstiller og vurderer rapportering fra kommuner og ev. informasjon fra regionale aktører. Statsforvalter omformer dette til en regional rapport der statsforvalterens regionale situasjonsforståelse og

vurdering kommer frem. Rapporten sendes DSB innen angitt tidsfrist, og deles med andre berørte statsforvaltere, kommuner og regionale aktører.

- DSB sammenstiller og vurderer rapporteringen fra statsforvalter og ev. informasjon fra nasjonale aktører. DSB utarbeider en samlet situasjonsrapport som inneholder DSBs vurdering av situasjonen. Rapporten sendes JD innen angitt frist og deles med berørte statsforvaltere og etater.
- JD mottar og vurderer rapporter fra egne og eventuelt andre departementers fagkanaler og fra samordningskanal. Ved behov kan JD ved KSE utarbeide overordnet situasjonsrapport og dele denne med relevante departementer og underliggende etater.

Håndtering av innsynsbegjæringer:

- Grunnlaget for behandling av innsynsbegjæringer er offentleglova og offentlegforskrifta. Utdypende veiledning om de ulike bestemmelsene fines i Rettleiar til offentliglova
- Hovedregelen er at forvaltningens saksdokumenter er åpne for innsyn med mindre annet følger av lov eller forskrift, jf. offentleglova § 3.
- Det skal gis innsyn dersom det ikke foreligger hjemmel til å avslå begjæringen. Vær oppmerksom på at offentliglova opererer med både «kan»- og «skal»-bestemmelser om unntak fra innsynsretten og at unntaksbestemmelsene angir konkret hva som kan unntas. I noen tilfeller er det hele dokumenter, mens andre ganger er det kun deler av dokumenter, eller bare bestemte opplysninger (som f.eks. ved bruk av §21).
- Innsynsbegjæringer som involverer sammenstilling av informasjon som allerede er vurdert som offentlig, må vurderes på nytt (f.eks. sammenstilling av situasjonsrapporter). Sammenstillinger av store mengder informasjon kan avsløre sensitive detaljer som kan lette gjennomføring av straffbare handlinger eller true rikets sikkerhet.

Samordning av rapportering på fagkanal og samordningskanal

I hendelser med stort informasjonsbehov der statsforvalterne skal rapportere i både samordningskanal og en eller flere fagkanaler, skal DSB ta initiativ til at rapporteringene samordnes. DSB oppretter dialog med fagetater som planlegger rapportering fra statsforvalterne for å avklare mulighet for å koordinere tidsfrister for rapportering. I enkelte hendelser vil det også være relevant å tilrettelegge for at rapporteringen fra statsforvalter til fagetat utføres via mal for rapportering på samordningskanal. Hensikten med samordningen er å gjøre rapporteringsarbeidet til embetene mest mulig ressurseffektivt.

2.2 Samordningskonferanser: dele situasjonsbilde/-forståelse og identifisere problemstillinger

Samordningskonferanse kan benyttes i forkant, under og etter en uønsket hendelse der det er behov for informasjonsdeling og situasjonsforståelse på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Målgruppen for samordningskonferansene er nasjonale og regionale myndigheter samt private aktører som har en rolle i håndteringen av den aktuelle hendelsen. Lokalt nivå kan også delta dersom det blir vurdert som hensiktsmessig. Deltakelsen på konferansene vil variere ut ifra den aktuelle uønskede hendelsen. Samordningskonferanser kan benyttes ved for eksempel stor skogbrannfare, skred, flom, storulykker eller høye ankomster av flyktninger.

Samordningskonferanse kan også benyttes utenom hendelser ved behov for tverrsektoriell samordning i forbindelse med samfunnssikkerhets- og beredskaps-spørsmål.

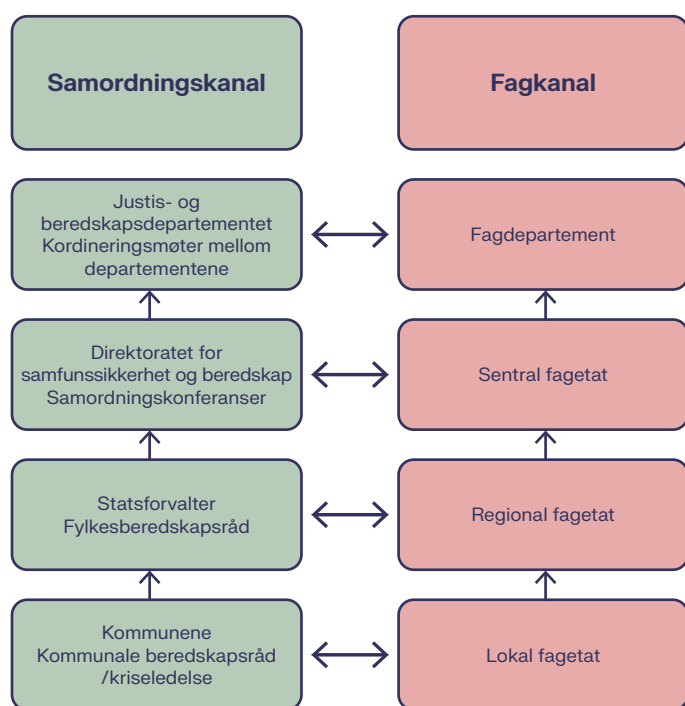
DSB benytter samordningskonferanse, både på nasjonalt og regionalt nivå, for å

- dele situasjonsbilder og -forståelse på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer, inkl. det sivil-militære.
- identifisere problemstillinger og avklare oppfølging av disse
- løfte frem spesifikke problemstillinger/utfordringer med betydning for andre myndigheter og forvaltningsnivåer
- få oversikt over bistandsbehov og tilgjengelige ressurser
- tilstrebe felles situasjonsforståelse

Rutine for samordningskonferanse

- DSB kaller inn til og leder samordningskonferanse. Innkalling skjer på eget initiativ, eller på anmodning fra andre beredskapsaktører.
- Samordningskonferanse kan anta ulike former og størrelser. Kan gjennomføres på ugraderte og graderte plattformer. Kan være virtuelle, fysiske eller en kombinasjon.
- Definere hensikt og agenda.
- Invitere aktuelle innledere til å bidra under møtet.
- Eventuelle utfordringer som identifiseres, men ikke løses i møtet, adresseres til egnet forum.
- Referat skrives og distribueres.

Figur 3: Informasjonsutveksling gjennom kommunale beredskapsråd/kriseledelse, fylkesberedskapsråd, samordningskonferanse og koordineringsmøter mellom departementene.

2.3 I forkant av beslutning om bruk av samordningskanal

Varsling innebærer å formidle eller videreformidle informasjon som gjør andre i stand til å iverksette tiltak så tidlig som mulig før eller under en uønsket hendelse. For eksempel viderevarsler statsforvalterne ofte kommunene om farevarsler fra meteorologene og gjør en vurdering av potensialet i varselet og anbefaling om tiltak.

Alle typer varsler kan håndteres i samordningskanal. Når en kommune, statsforvalter, DSB eller JD blir oppmerksom på et varsel, enten fra varselutsteder, andre virksomheter, eller media, gjøres en vurdering av om hendelsen har potensiale til å bli av et omfang/

karakter som vil kreve koordinering og samarbeid med andre. Samordningskanalen er egnet til å varsle videre på tvers av forvaltningsnivåene.

Varselutstederne er ansvarlige for å utarbeide innholdet i varselet og tilgjengeliggjøre dette.

Typer varsler

- Varsel om naturfare
- Varsel om ulykker og svikt i kritisk infrastruktur
- Varsel om forhøyet trusselnivå ved vilde handlinger

Varsel om naturfare

Det er Meteorologisk institutt (MET) og Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) som utsteder varsler om naturfare.

MET er statens ekspertorgan innen meteorologi, oseanografi og klimatologi, og skal varsle om ekstreme værforhold, yte beredskapstjenester ved ulykker og varsle om farlige forhold som har ødeleggelseskraft. MET er leverandør av sivile flyværtjenester, og leverer værvarslingstjenester 24/7.

NVE er statlig fagmyndighet for flom og skred, og bidrar i tillegg med kunnskap og har det operative ansvaret for overvåking av ustabile fjellpartier, og varsler beredskapsaktørene ved økt farenivå. NVE driver nasjonale varslingstjenester for flom-, jordskred- og snøskredfare.

MET og NVE varsler daglig om aktsomhetsnivåer og faregrader på varsom.no og gjennom en abonnementsløsning.

Varslingsnivåer:

Farevarsler fra MET – gul (utfordrende), oransje (alvorlig) og rød (ekstrem)

Farevarsler fra NVE – gul, oransje, rød og svart (kun snøskred)

Rutine for håndtering

- DSB og statsforvalter tar gjensidig kontakt og utveksler informasjon om omfang og mulige konsekvenser og vurderer ev. forberedelser/ tiltak. Fare for liv og helse og skade på infrastruktur er avgjørende for håndtering/vurdering av varsel.
- DSB vurderer
 - behov for samordningskonferanse med relevante aktører
 - behovet for situasjonsrapportering
 - anmodninger fra statsforvalter eller andre aktører om bistand fra Forsvaret⁵
 - behov for å anmode om internasjonal bistand⁶
- Statsforvalter vurderer
 - behov for dialog med kommuner i eget fylke
 - behov for å innkalle Fylkesberedskapsrådet
 - behov for dialog med sentrale myndigheter via samordningskonferanse
 - og behandler anmodninger om bistand fra Forsvaret fra kommuner og regionale aktører⁷
- DSB gjør en vurdering av hvilken informasjon som skal videreformidles JD v/KSE, og på hvilken måte.

Varsel om ulykker og svikt i kritisk infrastruktur

Ved store alvorlige ulykker forårsaket av teknisk eller menneskelig svikt, eller ved fare for slike ulykker, er det som regel nødetatene som varsles først og som håndterer hendelsen.

DSB får i mange tilfeller parallelt varsel fra eiere av infrastruktur og/eller sektormyndigheter om inntrufne ulykker eller større strømbrydd, ekombortfall eller utfall av Nødnett. Statsforvalter får ofte også de samme varslene. DSB kan bli oppmerksom på denne typen hendelser også gjennom media.

Ved større ulykker som handler om håndtering av farlig stoff skal virksomheter umiddelbart varsle DSB. Slik varsling skal skje til DSB vakttelefon (482 12 000). Rapportering skal foretas i et nettbasert meldesystem, se «skjemaer» på www.dsb.no.

Virksomheter som omfattes av storulykkeforskriften må også etterleve de plikter om varsling som følger av denne.

⁵ Rundskriv om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur mv. G-04/2022.

⁶ Gjennom EUs ordning for sivil beredskap, eller øvrige beredskapsordninger.

⁷ Rundskriv om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur mv. G-04/2022.

Rutine for håndtering

DSB vurderer om ulykkens/svikstens omfang, kompleksitet og alvorlighetsgrad tilsier at hendelsen bør behandles i samordningskanal. DSB konfererer med varselutsteder/ aktuell nødmeldesentral/ aktuell myndighet og med aktuell statsforvalter.

- DSB vurderer
 - behov for samordningskonferanse med relevante aktører
 - behovet for situasjonsrapportering
 - anmodninger fra statsforvalter eller andre aktører om bistand fra Forsvaret⁸
 - behov for å anmode om internasjonal bistand⁹
- Statsforvalter vurderer
 - behov for dialog med kommuner i eget fylke
 - behov for å innkalle Fylkesberedskapsrådet
 - behov for dialog med sentrale myndigheter via samordningskonferanse
 - og behandler anmodninger om bistand fra Forsvaret fra kommuner og regionale aktører¹⁰
- Statsforvalter og DSB oppretter dialog med relevante aktører på respektive nivåer.
- DSB gjør en vurdering av hvilken informasjon som skal videreformidles JD v/KSE, og på hvilken måte.

Varsel om forhøyet trusselnivå ved vilde handlinger

Det er EOS-tjenestene som utarbeider trussel- og risikovurderinger for trusselnivået ved vilde handlinger i Norge.

Etterretningstjenesten (E-tjenesten) har som hovedoppgaver å varsle om ytre trusler mot Norge og prioriterte norske interesser, støtte Forsvaret og forsvarsallianser Norge deltar i, og understøtte politiske beslutningsprosesser med informasjon av spesiell interesse for norsk utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik. Tjenesten er underlagt forsvarssjefen, men arbeidet omfatter både sivile og militære problemstillinger.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) har som oppgave å bedre Norges evne til å beskytte seg mot spionasje, sabotasje, terror og sammensatte trusler. Rammes nasjonale sikkerhetsinteresser eller skjermingsverdige verdier av slik aktivitet, skal dette varsles til NSM. NSM skal også drive den nasjonale responsfunksjonen for alvorlige digitale angrep og et nasjonalt varslings-system for digital infrastruktur (VDI).

NSM varsler virksomheter gjennom nasjonal responsfunksjon og VDI om alvorlige digitale hendelser. Virksomheter som ansees som en del av kritisk infrastruktur eller andre samfunnsviktige funksjoner kan søke om å bli en del av det nasjonale varslings-systemet for digital infrastruktur. VDI skal kunne avdekke og varsle om cyberoperasjoner mot kritiske funksjoner i Norge, samt bidra til situasjons- og risikobilde i det digitale rom.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har som oppgave å forebygge og etterforske alvorlig kriminalitet mot

⁸ Rundskriv om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur mv. G-04/2022.

⁹ Gjennom EUs ordning for sivil beredskap, eller øvrige beredskapsordninger.

¹⁰ Rundskriv om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur mv. G-04/2022.

nasjonens sikkerhet. Som ledd i dette skal tjenesten identifisere og vurdere trusler knyttet til etterretning, sabotasje, spredning av masseødelegglesesvåpen, terror og ekstremisme samt trusler mot myndighetspersoner. PST setter det nasjonale terrortrusselnivået, og varsler bredt gjennom media om endring i nivået. Skalaen har fem nivåer.

Nivå 5: KRITISK terrortrussel: PST vurderer at et terrorangrep er nært forestående eller et terrorangrep har blitt gjennomført og flere angrep kan inntreffe.

Nivå 4: HØY terrortrussel: PST vurderer at en eller flere personer har konkrete og realistiske planer og tar konkrete skritt for å gjennomføre terrorangrep og/eller at flere forhold forsterker terrortrusselen.

Nivå 3: MODERAT terrortrussel: PST vurderer at én eller flere personer har en intensjon om å gjennomføre terrorangrep, men uten å ha tatt konkrete skritt eller har realistiske planer og/eller at noen forhold forsterker terrortrusselen.

Nivå 2: LAV terrortrussel: PST vurderer at det er få personer som har et ønske om å gjennomføre terrorangrep og/eller at få forhold forsterker terrortrusselen.

Nivå 1: INGEN terrortrussel: PST vurderer at ingen personer har et ønske om å gjennomføre terrorangrep og det er ingen forhold som bidrar til en terrortrussel.

Rutine for håndtering

- Ved forhøyet trusselnivå kan DSB motta trussel- og risikovurderinger på gradert plattform. DSB videresender i samråd med varselutsteder, til statsforvalter på egnet plattform.
- DSB vurderer behovet for situasjonsrapportering på samordningskanal. Om varselutsteder ønsker informasjon fra statsforvalter og kommuner kan også de be DSB om å iverksette rapportering.
- Varselutsteder kan be DSB om å gjennomføre samordningskonferanse.
- Statsforvalter vurderer om kommuner eller andre lokale og regionale aktører bør informeres, og avklarer informasjonsdeling med varselutsteder. Ved behov ber statsforvalter varselutsteder utarbeide lavgradert/ugradert varsel.

Foto: Johnér Bildbyrå

3 Særskilte hendelsestyper med egne rapporteringsrutiner

Noen hendelser vil innebære at det iverksettes egne rapporteringsrutiner som er nedfelt i egne planverk med spesifisering av håndtering og rutiner for rapportering på nasjonalt nivå. Ved disse hendelsene kan fortsatt samordningskanal benyttes parallelt, dersom det er behov for det.

3.1 Atomberedskapshendelser

Kongelig resolusjon av 23. august 2013 Atomberedskap – sentral og regional organisering beskriver organisering og rapporteringsrutiner ved atomberedskapshendelser i Norge eller som påvirker Norge.

Ved atomberedskapshendelser trer den sentrale og regionale atomberedskapsorganisasjonen inn.¹¹ Statsforvalteren skal i slike hendelser sende situasjonsrapport til Kriseutvalget for atomberedskap

ved Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). Situasjonsrapportene skal baseres på informasjon fra berørte kommuner og etater i regionalt atomberedskapsutvalg. Disse rapportene fungerer som rapportering både på fagkanal og på samordningskanal, og skal derfor inneholde konkret atomberedskapsfaglig informasjon og samtidig informasjon om samfunnsmessige konsekvenser. Kopi av rapportene skal sendes til DSB.

3.2 Hendelser på Svalbard

Ved hendelser på Svalbard rapporterer Longyearbyen lokalstyre til Sysselimesteren på Svalbard. Sysselimesteren på Svalbard rapporterer direkte til JD ved Polaravdelingen og KSE, med kopi til DSB og Politidirektoratet.

¹¹ Plan for Kriseutvalget for atomberedskap.

Sysselmeisteren kan anmode om bistand fra Forsvaret jf. Rundskriv om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur mv. G-04/2022.

3.3 Akutt forurensning

Kystverket er delegert myndighet for å sørge for en best mulig samordning av den private, kommunale og statlige beredskapen mot akutt forurensning i et nasjonalt system, jf. forurensningsloven § 43, tredje ledd. Statsforvalteren kan føre tilsyn med den kommunale beredskapen mot akutt forurensning jf. forurensningsloven 48 a. Kystverket kan delegere myndighet til statsforvalteren i enkeltsaker etter avtale. Statsforvalteren har også en viktig oppgave som rådgiver for interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA) om miljøfaglige prioriteringer, kunnskap om sårbare ressurser, og for håndtering av avfall under forurensningsaksjoner.¹²

Når kommunen enten selv eller IUA iverksetter tiltak ved akutt forurensning, rapporteres det til Kystverket, som forurensningsmyndighet ved akutt forurensning. Kystverket rapporterer til eget departement.

DSB bistår Kystverkets aksjonsledelse direkte i hendelser der ytre miljø er truet. Bistand består av tilrettelegging for bruk av samordningskanal, og alternative lokaler dersom Kystverkets aksjonsledelse er forhindret fra bruk av egen aksjonssentral.¹³

3.4 Akutt innsats i henhold til politiloven § 27

I henhold til politiloven § 27 tilligger det politiet å iverksette og organisere redningsinnsats der menneskers liv eller helse er truet, hvis ikke en annen myndighet er pålagt ansvaret. I ulykkes- og katastrofesituasjoner tilligger det politiet å iverksette de tiltak som er nødvendig for å avverge fare og begrense skade. Inntil ansvaret blir overtatt av annen myndighet, skal politiet organisere og koordinere hjelpeinnsatsen. Organisasjonsplan for redningstjenesten fastsetter redningstjenestens organisering og rutiner for samarbeid, ledelse, koordinering, ansvar og oppgaver. Formålet er å ivareta en integrert redningstjeneste basert på nasjonal dugnad og samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører. Planen er fastsatt med hjemmel i politiloven (§ 27). Aktiviteter i samordningskanal skal ikke forstyrre eller komme i konflikt med akutt innsats fra nød- og redningsetater.

¹² Ytterligere informasjon om statsforvalterens rolle i forbindelse med akutt forurensning finnes i Kystverkets nasjonale plan mot akutt forurensning.

¹³ Nasjonal plan. Beredskap mot akutt forurensning og ved fare for akutt forurensning i Norge, Kystverket (2020).

Vedlegg

Mal for situasjonsrapportering

Mal for evaluering av hendelseshåndtering

Mal for situasjonsrapportering

Mal for situasjonsrapport til overordnet myndighet ved hendelser er felles for alle sektorer.

1. Situasjonsbilde

Hva har skjedd? Når skjedde det? Hvor? Hvem? Utvikling av situasjonen (skill mellom verifisert og uverifisert informasjon), beskriv kritiske utfordringer.

2. Mediebilde og budskap

Kommunikasjonsutfordringer, bruk av kommunikasjonskanaler, mediehåndtering, ressursbehov for håndtering av informasjon/media

3. Tiltak som er iverksatt

Hvordan er situasjonen håndtert? Hvilke beredskapstiltak er iverksatt? Hvilken beredskapsorganisasjon er etablert? Hvilke ressurser er tilgjengelige?

4. Situasjonsforståelse og forventet utvikling

Hvilke konsekvenser kan situasjonen få for liv/helse, kritisk infrastruktur/kritiske samfunnsfunksjoner, miljø, sosial uro, økonomi etc.

5. Tiltak som vurderes iverksatt

Beskrivelse og vurdering av nye tiltak, inkludert beskrivelse av konsekvenser ved ikke å gjennomføre tiltaket, behov for samordning og koordinering, ressursbehov, behov for bistand fra/på overordnet/sentralt nivå.

Er det behov for bistand fra overordnet/sentralt nivå?

Mal for evaluering av hendelseshåndtering

Etter hendelser bør det vurderes om det skal gjøres en evaluering av håndteringen. Dette er en mal som kan benyttes til enkle evalueringer. Målgruppa er myndighetene i samordningslinja: kommune, statsforvalter og DSB.

1. Kort beskrivelse av hendelsen og iverksatte tiltak
2. Vurderinger: Hva var vi gode på? Hva kan vi bli bedre på? Hva må vi jobbe videre med?
3. Hvordan fungerte samarbeidsarenaene?
Møtefora, skriftlig situasjonsrapportering m.m.
4. Er det uavklarte eller nye problemstillinger som bør tas tak i?
5. Hva er kildegrunnlaget for denne evalueringen?

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Rambergveien 9

3115 Tønsberg

+47 33 41 25 00

postmottak@dsb.no